

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **B. R., trvale bytom: A.**, adresa na doručovanie: P., proti žalovanému: **S. O. U. S., so sídlom: P.** IČO: X., o zaplatenie **81 071,63 eur**, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 9. októbra 2011, č. k. 20Cb/122/2002-218, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 9. októbra 2011, č. k. 20Cb/122/2002-218 **p o t v r d z u j e**.

Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trenčíne ako súd prvého stupňa uznesením zo dňa 09. 10. 2011, č. k. 20Cb/122/2002-218 nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov. Súčasne zamietol návrh žalobcu na ustanovenie bezplatného právneho zástupcu z radov advokátov.

Prvostupňový súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia poukázal na podanie žalobcu zo dňa 23. 12. 2009, doplnené podaniami zo dňa 14. 07. 2011 a 15. 07. 2011, z obsahu ktorého ustálil, že ide o dovolanie proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. 05. 2007, č. k. 2Obo/110/2007-149 tak, ako to konštatoval aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom prípise zo dňa 28. 04. 2011, ktorým predmetné podanie postúpil súdu prvého stupňa za účelom vykonania procesných úkonov. V tejto súvislosti sa prvostupňový súd zaoberal žiadosťou žalobcu o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a návrhom na ustanovenie bezplatného právneho zástupcu.

Súd poukázal na ust. § 138 ods. 1 a § 30 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O. s. p.) a uviedol, že zákonnými predpokladmi pre ustanovenie bezplatného právneho zástupcu v zmysle § 30 ods. 1 O. s. p. sú: 1/ žiadosť účastníka konania, 2/ skutočnosť, že účastník spĺňa predpoklady na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov rozhodnutím súdu podľa § 138 ods. 1 O. s. p., t. j. že také rozhodnutie odôvodňujú pomery účastníka konania a súčasne že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, 3/ potreba ochrany záujmov účastníka konania v priamej súvislosti s predmetom konania, ktorá súvisí so skutkovou a právnou zložitou veci. Osobitne zdôraznil, že všetky uvedené predpoklady pre ustanovenie bezplatného právneho zástupcu musia byť naplnené súčasne. Ďalej uviedol, že pri rozhodovaní o oslobodení od platenia súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 O. s. p. treba skúmať jednak pomery účastníka konania (spoločensko-ekonomické podmienky, v ktorých žije, jeho majetkové a zárobkové možnosti, počet osôb, ktoré podľa zákona vyživuje, jeho oprávnené potreby – bývanie, strava, uspokojovanie bežných kultúrnych a iných hmotných potrieb) a jednak skutočnosť, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

Súd prvého stupňa po preskúmaní veci dospel k záveru, že v prejednávanej veci zákonné podmienky na priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov žalobcovi v zmysle § 138 ods. 1 O. s. p. splnené nie sú. Uviedol, že uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. 05. 2007, č. k. 2Obo/110/2007-149, proti ktorému dovolanie žalobcu smeruje, nadobudlo právoplatnosť dňa 12. 07. 2007, kým žalobca dovolanie podal až dňa 23. 12. 2009 (následne doplnené podaniami zo dňa 14. 07. 2011 a 15. 07. 2011), teda viac ako dva roky po uplynutí lehoty na podanie dovolania podľa § 240 ods. 1 O. s. p. Vzhľadom na túto skutočnosť, t. j. zmeškanie zákonnej lehoty na podanie dovolania, ide u žalobcu o zrejme bezúspešné uplatňovanie, resp. bránenie jeho práva.

Rovnako súd zamietol návrh žalobcu na ustanovenie bezplatného právneho zástupcu v dovolacom konaní podľa § 30 ods. 1 O. s. p. argumentujúc, že u žalobcu neexistujú predpoklady, aby bol súdom oslobodený od súdnych poplatkov podľa § 138 ods. 1 O. s. p.

Proti uzneseniu súdu prvého stupňa podal žaloba v zákonnej lehote odvolanie (č. l. 223 - 224) dôvodiac nedostatočným zdôvodnením napadnutého rozhodnutia. Vo veci konajúcim súdom (Okresný súd Trenčín, Krajský súd v Trenčíne a Najvyšší súd Slovenskej

republiky) vytkol priet'ahy v konaní a hrubé porušenie ustanovení Občianskeho súdneho poriadku v § 205 ods. 2 písm. a/ až f/ a § 205a ods. 1 O. s. p.

Dňa 15. 03. 2012 žalobca súdu prvého stupňa doručil doplnenie svojho odvolania (podaním zo dňa 13. 02. 2012), v ktorom v chronologickom slede poukázal na jednotlivé úkony doteraz vo veci konajúcich súdov (Okresného súdu Žilina, Krajského súdu v Žiline, Krajského súdu v Trenčíne, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky), ako aj Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky. Poukázal na konanie vedené pôvodne na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 11 Cb 1717/96 o splnenie zmluvnej povinnosti, v ktorom účastníci konania vystupovali v opačnom procesnom postavení a ktoré sa skončilo zastavením konania na základe späťvzatia návrhu na začatie konania žalobcom (v tomto konaní vystupujúcim na strane žalovaného – pozn. súdu), a to uznesením Krajského súdu v Žiline z 29. 05. 1998, sp. zn. 20 Cob 394/97. Po tom, čo bolo toto konanie zastavené, podal žalobca žalobu o splnenie zmluvnej povinnosti opäť najskôr na Okresný súd Žilina, ktorý ju z dôvodu vecnej nepríslušnosti postúpil Krajskému súdu v Žiline a ten Krajskému súdu v Trenčíne, na ktorom je vec vedená pod sp. zn. 20Cb/122/2002. V tejto súvislosti žalobca namietol, že súd nesprávne posúdil jeho návrh, keď namiesto „žaloby o splnenie zmluvnej povinnosti“ koná o „žalobe o zaplatenie zmluvnej povinnosti“, konkrétne „o zaplatenie 2 442 364,-- Sk“. Vo veci konajúcej sudkyňi vytkol viaceré procesné pochybenia, jej rozhodnutia označil za nesprávne, neúplné a nezrozumiteľné, ako aj zavádzajúce, vrátane uznesenia z 02. 04. 2007 o odmietnutí žalobcovho podania zo dňa 14. 03. 2001, č. k. 20Cb/122/2002-120, potvrdené uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. 05. 2007, č. k. 2Obo/110/2007-149. Vo vzťahu k odvolaním napadnutému uzneseniu namietol jeho zmätočnosť, nejasnosť a nezrozumiteľnosť. Procesné pochybenia vidí žalobca nielen v doteraz vydaných uzneseniach Krajského súdu v Trenčíne, ale tieto vzhliadol aj v uzneseniach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, z dôvodu ktorého navrhol obnovu celého súdneho konania. Má za to, že jeho návrh na obnovu konania spĺňa všetky náležitosti v zmysle zákona. Navrhuje, aby v obnovenom konaní boli všetky doteraz vydané uznesenia Krajského súdu v Trenčíne, ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zrušené a vec 20Cb/122/2002 bola opätovne prejednaná a rozhodnutá.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania (§ 201, § 204 ods. 1 O. s. p.), preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, a preto napadnuté uznesenie podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

Z doterajšieho priebehu súdneho konania vyplýva, že žalobca v konaní vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 11Cb/1717/1996, vystupujúci v procesnom postavení žalovaného, uplatnil voči žalovanému (v predmetnom konaní vystupujúci na strane žalobcu) vzájomný návrh, ktorý uvedený súd uznesením z 23. 05. 2001, č. k. 11Cb/1717/96-127, vylúčil na samostatné konanie a následne z dôvodu vecnej nepríslušnosti postúpil Krajskému súdu v Žiline. Na základe jeho nesúhlasu s postúpením veci Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený uznesením z 28. 06. 2002, sp. zn. Ndob 210/2002 rozhodol o vecnej a miestnej príslušnosti Krajského súdu v Trenčíne, ktorý po vykonaní úkonov smerujúcich k odstráneniu nedostatkov predmetného návrhu, uznesením z 02. 04. 2007, č. k. 20Cb/122/2002-120 podanie žalobcu zo dňa 14. 03. 2001, doplnené podaniami z 28. 06. 2003 a 11. 01. 2007 podľa § 43 ods. 2 O. s. p. odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací napadnuté uznesenie o odmietnutí ako vecne správne podľa § 219 O. s. p. potvrdil (č. k. 2Obo/110/2007-149 z 31. 05. 2007).

Podanie žalobcu zo dňa 23. 12. 2009, označené ako „námietky“ proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, doručené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dňa 12. 01. 2010, dovolací súd posúdil ako dovolanie a listom zo dňa 28. 04. 2011 vec odstúpil prvostupňovému súdu na vykonanie úkonov podľa § 241 ods. 4 O. s. p.

V nadväznosti na uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zo dňa z 13. 06. 2011, č. k. 20Cb/122/2002-193 s výzvou na doplnenie žalobcovho podania z 23. 12. 2009, žalobca podaním z 15. 07. 2011, prvostupňovému súdu doručeným dňa 19. 07. 2011 (č. l. 196), požiadal o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a ustanovenie advokáta pre odvolacie konanie (zrejme mal na mysli dovolacie konanie).

Podľa § 138 ods. 1 O. s. p. platného a účinného do 31. 12. 2011 (t. j. v čase rozhodovania prvostupňového súdu), na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo

sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa § 30 ods. 1 O. s. p. platného a účinného do 31. 12. 2011, účastníkovi, u ktorého sú predpoklady, aby bol súdom oslobodený od súdnych poplatkov, ustanoví sudca alebo poverený zamestnanec súdu na jeho žiadosť za zástupcu Centrum právnej pomoci alebo advokáta zapísaného do zoznamu podľa osobitného predpisu, ak je to potrebné na ochranu jeho záujmov. O tejto možnosti súd účastníka poučí.

Z citovaného ustanovenia § 138 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov účastníkovi konania je podmienené súčasným splnením dvoch podmienok, ktorými sú také majetkové a sociálne pomery účastníka, ktoré mu neumožňujú zaplatiť súdny poplatok (s prihliadnutím na výšku súdneho poplatku a povahu spoplatňovaného úkonu) a ďalej tá skutočnosť, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Zákon síce bližšie nedefinuje obsah pojmu pomery účastníka, bezpochyby však musí ísť o také majetkové a ak je žiadateľom fyzická osoba, aj rodinné, sociálne a zdravotné pomery, ktoré majú základ v okolnostiach, ktoré nie sú len dočasnej či prechodnej povahy a odôvodňujú záver, že ako poplatník celkom alebo sčasti nemôže splniť poplatkovú povinnosť, alebo že jej splnenie od neho nemožno spravodlivo žiadať.

O zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva ide najmä vtedy, keď zo skutkových tvrdení žiadateľa o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov je (bez potreby vykonania dokazovania) nepochybné, že vo veci mu nemôže byť vyhovené. Svojvoľným uplatňovaním alebo bránením práva je najmä šikanózný výkon práva.

Podľa § 240 ods. 1 O. s. p., účastník môže podať dovolanie do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni. Ak odvolací súd vydal opravné uznesenie, plyní táto lehota od doručenia opravného uznesenia.

Podľa § 240 ods. 2 O. s. p., zmeškanie lehoty uvedenej v odseku 1 nemožno odpustiť. Lehota je však zachovaná, ak sa dovolanie podá v lehote na odvolacom alebo dovolacom súde.

Lehota na podanie dovolania, vyplývajúca z vyššie citovaného ustanovenia, je lehotou zákonnou, ktorú nemožno predĺžiť ani skrátiť. Začína plynúť od okamihu, kedy rozhodnutie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť. Uznesenie odvolacieho súdu z 31. 05. 2007, č. k. 2Obo/110/2007-149, ktoré žalobca vo svojom podaní zo dňa 23. 12. 2009 (č. 1. 178 - 192) napadol „námietskami“ (ktoré súd postupom podľa § 41 ods. 2 O. s. p. posúdil podľa ich obsahu ako dovolanie) nadobudlo právoplatnosť dňom **12. 07. 2007**.

Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobca dovolanie (t. j. písomné podanie zo dňa **23. 12. 2009** č. 1. 178), smerujúce proti právoplatnému uzneseniu odvolacieho súdu (viď. doložka právoplatnosti č. 1. 149), podal zjavne po uplynutí zákonom stanovenej lehoty (**po uplynutí jedného mesiaca od jeho právoplatnosti**) na podanie dovolania podľa § 240 ods. 1 O. s. p. tak, ako to správne v napadnutom uznesení skonštatoval aj súd prvého stupňa. Odpustenie zmeškania lehoty, ktoré inak za splnenia zákonom stanovených predpokladov pripúšťa § 58 ods. 1 O. s. p., je ustanovením § 240 ods. 2 O. s. p. pri dovolaní vylúčené.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti je nepochybné, že žalobca lehotu na podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku proti uzneseniu najvyššieho súdu z 31. 05. 2007, č. k. 2Obo/110/2007-149 zmeškal, v dôsledku ktorej skutočnosti ide u žalobcu o zrejme bezúspešné uplatňovanie práva. Vzhľadom na uvedené súd prvého stupňa správne uzavrel, že pre tento nedostatok, keďže žalobca nespĺňa jednu z podmienok pre priznanie oslobodenia od platenia súdneho poplatku v konaní, mu oslobodenie priznať nemožno. Žalobcovi nie je možné ustanoviť ani zástupcu z radov advokátov, práve z dôvodu, že nespĺňa predpoklady pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov v zmysle § 30 ods. 1 O. s. p.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa, stotožňujúc sa s jeho správnosťou v zmysle § 219 O. s. p., ako vecne správne potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p. Keďže žalovanému žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli, odvolací súd mu ich náhradu nepriznal.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 31. mája 2012

JUDr. Alena Priecelová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová